

- Som bønder i Surnadal er vi glade i yrket vårt og stolte av næringa. Det er meningsfullt og krevende å produsere landbruksvarer i vår vakre natur i høgkostlandet Norge. Næringa er synlig med store bygninger, med husdyr og jorder, skog og utmark. Bøndene utvikler stadig sine driftsmåter. Produksjonen pr sysselsatt øker 6 prosent årlig, det er på linje med norsk oljevirksomhet og storeksportøren USA. – For unge er derfor landbruket en spennende og meningsfull næring å gå inn i med store krav til arbeidslyst og allsidig fagkompetanse. **Rekruttering, økonomi og miljø** er hovedmålene for landbruket i Surnadal.

- Vet du dette om landbruket i Surnadal:

Surnadal er **femte største jordbrukskommune** i fylket i antall gardsbruk. I 2019 var det **146 gardsbruk i drift** (260 bruk i år 2000) med et **gjennomsnittlig dyrka areal på 249 dekar** (141 dekar i år 2000).

Hvert årsverk direkte i landbruksproduksjon skaper en til to arbeidsplasser i andre tilstøtende virksomheter.

Det blir utført flest årsverk i mjølkeproduksjon på storfe og i saueholdet. Andre produksjoner er ammekyr, korn, gris, fjørfe og egg. I Surnadal har **67 gardsbruk produksjon av storfekjøtt**, av disse 46 mjølkebruk. Det er 36 sauebruk, 17 bruk med ammekyr, 4 bruk med gris og 35 bruk med korn.

Bønder driver i tillegg andre produksjoner, næring innen skogbruk, turisme, jakt og fiske, videreforedling og salg av gardsmat og i kommunen er det gardsslakteri. Bønder har bygget småkraftverk.

I Surnadal er det bedrifter og maskinfirma innen landbruket, bl.a. Felleskjøpet og EikSenteret. **Røv Mølle AS** tar imot rundt 3.000 tonn korn og har kraftfôrfabrikk med produksjon på 22.000 tonn.

Surnadal kommune har en aktiv landbruksforvaltning. Det er de siste årene bygget flere nye fjøs.

Samlet er **husdyrholdet i Surnadal en stor buskap**: 1.450 mjølkekyr, 3.700 ammekyr/andre storfe, 8.300 sau og lam, 2.300 griser, 15.000 høner og 83.000 slaktekyllinger.

Det dyrkes vel **36.400 dekar jordbruksareal**, mest gras til fôr og beite. Av dette 4.300 dekar korn. Kommunen har vel **41 prosent av kornarealet** i fylket.

Surnadal er **den største skogbrukskommunen** i fylket. Det er vel **276.500 dekar produktivt skogareal** med furu, gran og lauvtre.

Spesialisert produksjon, stor omsetning og stadig ny satsing

Matproduksjonen og råvarer fra jordbruket i Surnadal hadde i 2010 (tall fra NILF) ei **salgsomsetning på 141,2 millioner kroner**.

Av dette hadde mjølkebrukene inkl. kjøttproduksjon 72 prosent av omsetningen, saueholdet 10 prosent, ammekyr 7 prosent, og samlet for korn, gris, fjørfekjøtt, egg og potet 11 prosent.

Det allsidige landbruket i Surnadal skaper i tillegg verdier fra produksjoner med andre dyreslag, bønder arbeider med tilleggsnæringer, Inn på Tunet, brøyting av veier og i skogen, og det er et aktivt hestehold i kommunen.

I 2019 ble det produsert **11,3 millioner liter mjølk fra 46 mjølkebruk** (8,3 mill liter og 103 mjølkebruk i år 2000). Dette tilsvarer årsforbruket av drikkemjøl, ost og andre meieriprodukter til vel 37.500 personer. Gjennomsnittlig har mjølkebrukene 31 kyr og leverer årlig 246.000 liter mjølk. (15 kyr og 74.500 liter i år 2000).

I 2019 ble det produsert vel **1.090.000 kg kjøtt** i Surnadal, av dette 525.000 kilo storfekjøtt, 88.000 kilo sauekjøtt, 316.000 kilo svinekjøtt og 158.000 kilo fjørfekjøtt, i tillegg til egg fra 15.000 høner (totalt ca 450.000 egg årlig). Kjøttproduksjonen tilsvarer årsforbruket av kjøtt til vel 15.500 personer, eller mer enn kommunens befolkning.

Vårt lokale landbruk er en del av nasjonal og internasjonal matproduksjon

Bøndene i Surnadal er medeiere i de store nasjonale industribedriftene Tine og Nortura – Gilde. Næringsmiddelindustrien er landets største industrisektor. I tillegg kommer tømmerforedling.

Landbruksnæringa sin hovedoppgave er å forsyne hele landet med norske matvarer året rundt til stabile priser. Norsk matproduksjonen skal økes med 20 prosent de neste 20 årene i takt med befolkningsøkningen på 1 million mennesker. Vi produserer i dag bare halve kaloriforbruket vårt. Matimporten øker veldig raskt i Norge, liksom i Sverige, blant annet av storfekjøtt og dels mjølkeprodukt. – Økt import sikrer ikke levende bygder og kulturlandskapet på Nordvestlandet.

Norge har krevende natur og klima for matproduksjon utendørs. De fleste land vi sammenligner oss med har en politikk for matforsyning. Liksom på mange andre politikkområder har Norge sin egen modell for nasjonal landbrukspolitikk. Importvernet overfor land med gunstigere vilkår og lavere kostnader er avgjørende for å opprettholde matproduksjon over hele landet.

Bonden og landbruksnæringa i Surnadal gir Mat, Miljø og levende Bygder

Foto: Per Ivar Vikhagen

- Hvorfor aktivt landbruk i Norge?

- lokal norsk mat året rundt i hele landet til nokså lik pris
- velstelte bygder med kulturlandskap og husdyr
- miljøverdier, kulturverdier og tradisjonsbærere
- lokal bosetting og verdiskaping med store ringvirkninger

Mai 2020

Landbruket i Surnadal

- * 146 bruk i drift, av disse 67 med storfekjøtt
- * 46 mjølkebruk og 36 sauebruk
- * Femte største jordbrukskommune i fylket
- * Kultur- og fjordlandskap av verdensformat
- * Det aktive landbruket gir ringvirkninger for arbeidsplasser og omsetning i kommunen

